

Opleidingen

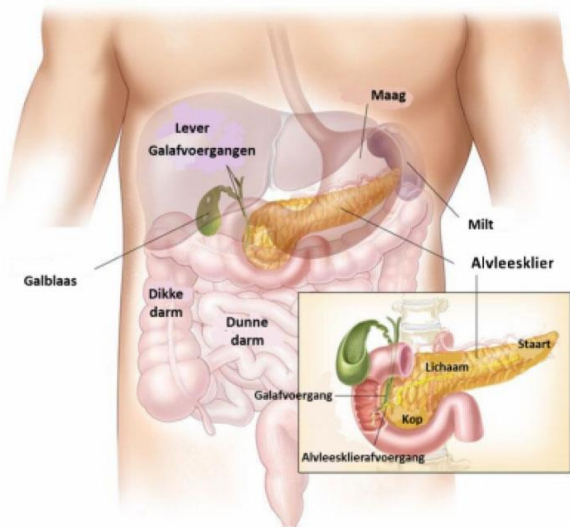

Hulpverlening

Alvleesklier

Wat is de alvleesklier en functie:

De alvleesklier (het pancreas) is een langgerekte, trosvormige klier. De alvleesklier speelt een belangrijke rol bij de spijsvertering. Bij volwassen mensen is de alvleesklier ongeveer 12 tot 15 centimeter lang en 1 tot 3 centimeter dik. De alvleesklier ligt achterin de bovenbuik: de kop ligt in de bocht van de twaalfvingerige darm, terwijl de staart achter de maag langs schuin omhoog naar links gaat.

Ons eten moet verteerd worden. De alvleesklier maakt hormonen die helpen bij de deze vertering. Ook regelt de alvleesklier het suikergehalte in het bloed, Je hebt vast wel eens gehoord van de Eilandjes van Langerhans.

In de alvleesklier zitten ook kleine klieren die onder andere het hormoon insuline produceren. Deze klierjes heten de 'Eilandjes van Langerhans'. Naast insuline produceren ze ook glucagon. De werking van glucagon is. precies tegengesteld aan de werking van insuline.

De hormonen insuline en glucagon spelen een essentiële rol bij de suikerstofwisseling in ons lichaam. Zij zorgen ervoor dat het bloedsuikergehalte in evenwicht blijft. De alvleesklier reageert op de hoeveelheid suiker in het bloed. Als het suikergehalte, bijvoorbeeld na een maaltijd, stijgt dan maakt de alvleesklier meer insuline aan. Insuline stimuleert de lever en de spieren in ons lichaam om meer suiker (glucose) uit het bloed op te nemen. De lever en de spieren slaan glucose vervolgens op in de vorm van glycogeen. De suikerspiegel raakt daardoor weer in evenwicht.

Als de suikerspiegel te laag is, produceert de alvleesklier glucagon. Glucagon zorgt ervoor dat het opgeslagen glycogeen in spiercellen en levercellen, weer omgezet wordt in glucose. Dit glucose zorgt voor een stijging van de bloedsuikerspiegel.

Bij patiënten met diabetes mellitus (suikerziekte), maakt de alvleesklier te weinig insuline aan. Of het lichaam is ongevoelig geworden voor insuline, waardoor het zijn werk niet goed meer kan doen. Hierdoor blijft er teveel glucose in het bloed aanwezig. Dit veroorzaakt allerlei klachten, en op lange termijn kan schade aan diverse organen ontstaan.

klachten alvleesklier:

- Gele huid en geel oogwit (geelzucht)
- Donkere urine en beige of grijswitte poep.
- Veel drinken of veel plassen.
- Jeuk.
- Gewicht verliezen
- Minder zin om te eten.
- Pijn boven of midden in de buik.
- Pijn boven of midden in de rug.

Op de vraag of je zonder alvleesklier kan leven is ja, suikerziekte is (in de meeste gevallen) goed te behandelen en bij nood aan pancreasenzymen slik je tabletten.

De meest voorkomende aandoeningen aan de alvleesklier

Acute Pancreatitis wil zeggen dat het een kortdurende of tijdelijke ontsteking is.

Waar voel je alvleesklier pijn?

Een aanval van acute alvleesklierontsteking kenmerkt zich vooral door hevige **pijn** boven in de buik. De **pijn** kan uitstralen naar de rug, linkerzij of linkerschouder. De **pijn** verergert meestal na een maaltijd. Ook koorts en een oppervlakkige en snelle ademhaling zijn veel voorkomende klachten.

Chronische Pancreatitis is er sprake wanneer de ontsteking van de alvleesklier niet geneest maar langdurig aanwezig blijft of telkens weer terugkomt.

Alvleesklierkanker. In Nederland wordt elk jaar bij circa 2.500 personen alvleesklierkanker vastgesteld en komt vooral voor bij mensen die ouder zijn dan 60 jaar.

De meest bekende alvleesklieraandoening is **diabetes** oftewel suikerziekte.

Wist je dat?

De **alvleesklier** heeft zogenoemde smaakreceptorcellen waardoor het de aanwezigheid van suiker kan "proeven". In tegenstelling tot de smaakpapillen op onze tong, worden deze gevoelens niet door onze hersenen geregistreerd. Deze informatie helpt de alvleesklier om de hormonen in balans te brengen en een gezond glucosegehalte in het lichaam te behouden.

In **alvleeskliersap** zit het stofje bicarbonaat. Bicarbonaat zorgt ervoor dat de 'zure' voedselbrij (door het zure gehalte van de maagsappen) minder zuur wordt, waardoor de enzymen/verteringseiwitten op het voedsel kunnen gaan inwerken (die worden pas actief bij een mindere zuurgraad) en belangrijke lichaamsbouwstoffen makkelijker door de darmen opgenomen kunnen worden in het bloed geregeld voor je lijf dus door de alvleesklier!

De twee meest voorkomende veroorzakers van een ontsteking aan de alvleesklier zijn galstenen en alcohol. In de meeste gevallen verloopt de alvleesklierontsteking mild. Sommige patiënten ontwikkelen echter een ernstige alvleesklierontsteking waarbij de enzymen het alvleesklierweefsel zelf verteren en deze (deels) afsterft..

De meest bekende alvleesklieraandoening is diabetes oftewel suikerziekte. Bij suikerziekte maakt de alvleesklier geen of te weinig insuline aan. De patiënt moet dan zelf de insuline inspuiten. Suikerziekte is niet te genezen, maar valt wel goed mee te leven, maar alleen als de patiënt zichzelf en de voeding goed in de gaten houdt.

De alvleesklier is een van de meest lastige organen om te behandelen of opereren. Dit komt deels door de ligging van het orgaan (ligt diep achter andere organen), maar ook omdat veel cruciale bloedvaten er in verweven zijn.

Om verschillende redenen wordt te veel suiker innemen afgeraden, maar ook voor de alvleesklier specifiek is een hoge suikerinname heel slecht. Door zogenoemde suikerpieken kan de alvleesklier op een gegeven moment uitgeput raken en worden de lichaamscellen minder gevoelig voor insuline. Dit kan weer leiden tot diabetes.

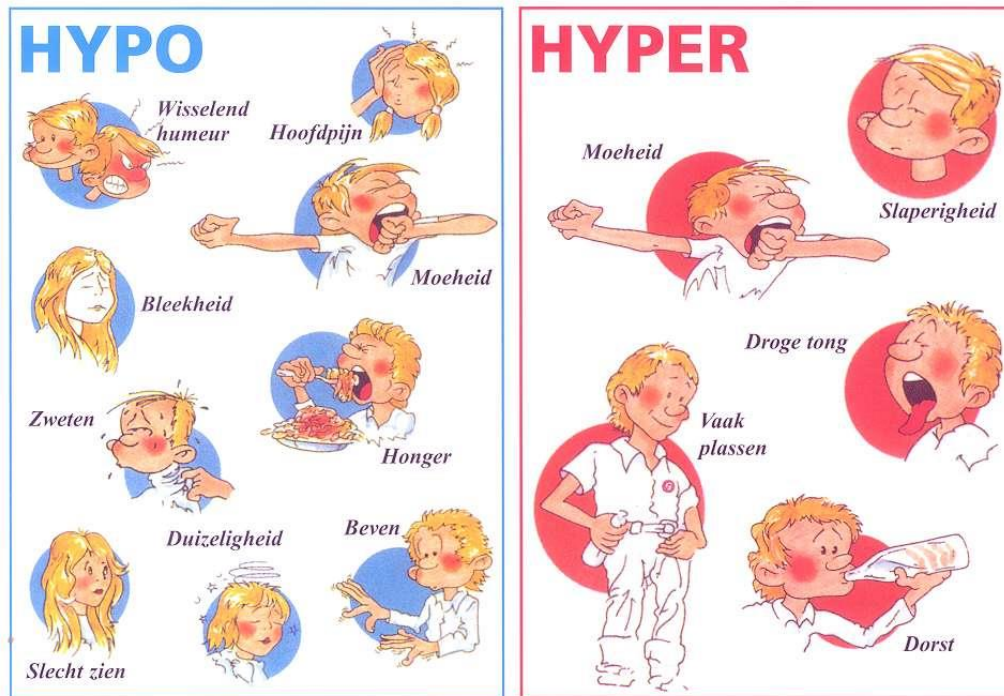
De Nederlandse Robin Koops is degene die de kunstalvleesklier uitvond. Als jarenlange diabetespatiënt was hij het vele prikken zat en begon hij met het ontwikkelen van een kastje die continu de glucosewaarde meet van patiënten. De kans op een hypo of hyper wordt hierdoor drastisch verminderd en daarmee ook het aantal ziekenhuisopnames van patiënten.

Eerste hulp:

Hoe herken je problemen met diabetes?

- Duizeligheid, hoofdpijn, troebel of dubbelzicht
- Bleke huid
- Beven, tinteling in de lippen of zweeten
- Plotselinge honger of dorst

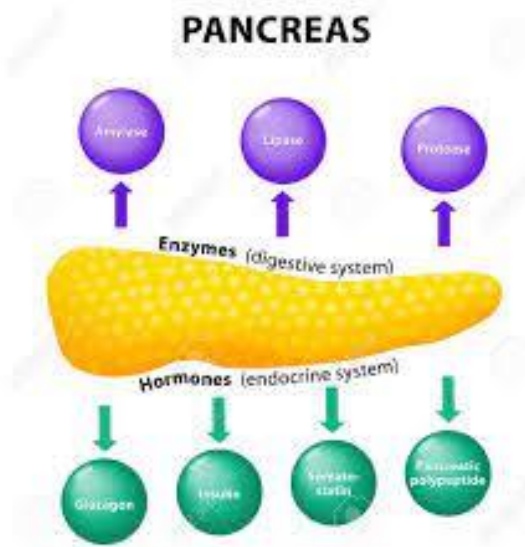
Het is erg moeilijk om een 'hypo' of 'hyper' vast te stellen bij iemand die je niet kent. Familie of kennissen weten vaak of iemand diabetes heeft.

Wat doe je bij diabetes?

- Geeft zo nodig eerst snelwerkende koolhydraten (bijvoorbeeld pure ranja, frisdrank, een eierkoek) en daarna langwerkende koolhydraten (boterham met kaas, o.d.) om een stoornis in het bewustzijn te voorkomen. Is er al een stoornis in het bewustzijn? Geef iemand dan geen eten of drinken.
- Bel of laat 112 bellen als iemand buiten bewustzijn raakt. Leg het slachtoffer op zijn zij (stabiele zijligging).

Bel de huisarts of de spoedpost als je te maken hebt met een slachtoffer met een hypo.

Instructeur Eerste Hulp
Chantal Koster van Gils